

Paimion kaupungin kotouttamisohjelma

2023-2026

Sisällys

1 Tausta	3
2 Maahanmuuton tilannekuva ja tulevaisuus.....	3
3 Kotouttaminen ja maahanmuuttajien palvelut Paimiossa	4
Alkuinformaatio, ohjaus ja neuvonta.....	4
Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma	4
Tulkkaus.....	4
Varhaiskasvatus.....	4
Perusopetus.....	5
Perusopetuksen jälkeinen koulutus.....	5
Sosiaali- ja terveystyö.....	5
Työllistäminen.....	6
Asuminen.....	6
Hyvinvointia edistävät palvelut.....	6
Pakolaisten vastaanottaminen kuntaan.....	7
Tasa-arvon edistäminen ja syrjinnän ehkäiseminen.....	7

1 Tausta

Suomen maahanmuuttopolitiikka sekä siihen liittyvä lainsäädäntö ja sen valmistelu perustuvat hallituksen linjaamiin tavoitteisiin, EU:n yhteiseen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan sekä kansainvälisiin sopimuksiin. Keskeinen maahanmuuttotyötä ohjaavista lainsäädännöllisistä velvoitteista on [laki kotoutumisen edistämisestä \(1386/2010\)](#). Sopimuksista tärkeimpiä taas ovat Euroopan ihmisoikeussopimus sekä Geneven pakolaissopimus.

4.3.2022 aktivoitiin vuonna 2001 hyväksytty EU:n tilapäisen suojelun direktiivi koskemaan Ukrainasta sotaa pakenevia henkilöitä. Tilapäisen suojelun myöntäminen mahdollistaa suojelun tarjoamisen rajatulle joukolle nopeassa ja turvapaikkamenettelyä kevyemmässä prosessissa.

Laki kotouttamisen edistämisestä määrittelee, että kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on myös huolehdittava, että sen tuottamat palvelut soveltuvat maahanmuuttajille ja että ne on järjestetty sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunnan on kotouttamislain mukaan laadittava kotouttamisohjelma kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi. Kotouttamisohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja sitä tarkistetaan vähintään joka 4. vuosi.

2 Maahanmuuton tilannekuva ja tulevaisuus

Maahanmuutto on monipuolinen ilmiö ja välttämätöntä Suomen taloudelliselle huoltosuhteelle. Vuonna 2019 Suomessa eli yli 400.000 ulkomaalaistaustaista henkilöä ja tuolloin yleisimpiä taustamaita olivat entinen Neuvostoliitto, Viro, Irak, Somalia ja entinen Jugoslavia. Toistaiseksi ulkomaalaistaustaisen väestön jakautumisessa Suomessa on suuria eroja kuntien välillä.

Venäjä aloitti helmikuussa 2022 hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. Tämän jälkeen miljoonat ukrainalaiset ovat paenneet kotimaastaan ja Suomeen sotaa pakenevia ukrainalaisia tuli vuoden 2022 loppuun mennessä yli 35.000. Paimioon tilapäisen suojelun piirissä olevia ukrainalaisia saapui useita satoja.

Paimion alueella asuvien tilapäisen suojelun piirissä olevien ukrainalaisten määrä vaihteli vuoden 2022 aikana runsaasti työllisyystilanteen mukaan. Enemmillään lukumäärä oli kesällä, jolloin paimiolaiset tilat työllistävät runsaasti kausityöntekijöitä. Kausitöiden loputtua Paimioon jäi asumaan pysyväisluonteisemmin noin 160 henkilöä.

Mikäli henkilö on asunut Suomessa vähintään vuoden ajan ja hänellä on tarkoituksena asua Suomessa vähintään vuosi tulevaisuudessa, voi hän hakea kotikuntaa Suomesta. Kotikunnan saatuaan henkilö siirtyy vastaanottopalvelujen piiristä kotikunnan palvelujen piiriin. Oletuksena on, että osa tilapäisen suojelun piirissä olevista ukrainalaisista aikoo hakea Paimiota kotikunnakseen vuoden 2023 maaliskuusta lähtien.

Näillä näkymin vuoden 2024 alussa on astumassa voimaan kotouttamislain kokonaisuudistus, joka koskee sekä kotoutumisen edistämiseksi annettua lakia että muita siihen liittyviä lakeja. Lakiehdotuksen voimaan astumisen myötä kuntien vastuu kotouttamisen kokonaisuudesta tulee lisääntymään.

3 Kotouttaminen ja maahanmuuttajien palvelut Paimiossa

Alkuinformaatio, ohjaus ja neuvonta

Maahantulon alkuvaiheen palvelut, kuten uudelle kuntalaiselle annettava ohjaus, neuvonta ja tiedon saanti suomalaisesta yhteiskunnasta, korostuvat kotouttamislaissa. Lain mukaan muuttajalle tulee antaa tietoa oikeuksista ja velvollisuuksista yhteiskunnassa sekä tietoa palvelujärjestelmästä ja kotouttamispalveluista.

Valtion viranomaiset vastaavat perustietoaineiston sisällöstä ja ajantasaisuudesta. Alkuinformaation rungon Paimiossa muodostaa [Tervetuloa Suomeen -opas](#), jonka lisäksi voidaan hyödyntää [Suomeen työhön -opasta](#). Ukrainasta paenneiden kohdalla hyödynnetään lisäksi maahanmuuttoviraston tuottamia [asiakasohjeita](#). Alkuinformaatiosta Paimiossa vastaavat maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut. Myös ohjaus ja neuvonta toteutetaan näiden palveluiden kautta.

Tilapäisen suojelun piirissä olevien henkilöiden kohdalla alkuinformaation antaminen on sen vastaanottokeskuksen vastuulla, johon henkilö on rekisteröitynyt. Alkuinformaatiota voidaan kuitenkin tarvittaessa täydentää kunnassa maahanmuutto- ja työllisyyspalveluissa.

Alkuinformaation antamisessa hyödynnetään tulkkauspalveluita niin keskustelujen yhteydessä kuin kirjallisen materiaalin tuottamisessakin. Myös neuvonnan ja ohjauksen kohdalla hyödynnetään tulkkauspalveluja tarpeen mukaisesti ja monipuolisesti.

Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma

Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma toteutetaan joko kunnan maahanmuutto- tai työllisyyspalveluissa. Työnhakija-asiakkaiden kohdalla näistä vastaa kunnan työllisyyspalvelut, muiden kohdalla maahanmuuttopalvelut. Alkukartoituksen ja kotouttamissuunnitelman teossa hyödynnetään tulkkipalveluita.

Tilapäisen suojelun piirissä olevien henkilöiden alkukartoituksesta ja kotouttamissuunnitelmasta vastaa se vastaanottokeskus, johon henkilöt ovat rekisteröityneet. Mikäli nämä ovat vielä toteuttamatta henkilön siirtymässä kuntalaiseksi, toteutetaan alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma kunnan palveluissa.

Tulkkaus

Tulkkaus toteutetaan ostopalveluna kulloinkin voimassa olevan sopimuksen mukaisesti. Tulkkauksessa suositetaan videoyhteydellä ja puhelimitse toteutettavaa etätulkkausta sen paremman saatavuuden vuoksi.

Varhaiskasvatus

Tilapäisen suojelun piirissä olevien sekä maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatus järjestetään Paimiossa lähipalveluna suunniteltuna yhdessä vanhempien kanssa. Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatuksen toimipisteessä henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jossa sovitaan perheen kanssa suomen kielen opetukseen liittyvistä asioista, oman äidinkielen vahvistamisesta sekä omaan kulttuuriin ja

uskontoon liittyvistä asioista. Lisäksi perheen kanssa käydään läpi suomalaisten tapojen ja kulttuurin käytänteet. Henkilöstön ja vanhempien välisissä keskusteluissa käytetään tulkkipalveluita.

Ruotsinkielinen varhaiskasvatuspalvelu sekä esiopetus tuotetaan ostopalveluna.

Perusopetus

Perusopetus järjestetään Paimiossa neljässä peruskoulussa: Jokelan, Hanhijoen ja Kriivarin koulut sekä Vistan yhtenäiskoulu. Vistan yhtenäiskoulussa opetusta tarjotaan vuosiluokille 1-9, muissa kouluissa opetusta järjestetään vuosiluokille 1-6. Perusopetuksen tavoitteena Paimiossa on tukea oppilaan kasvua ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa hänelle elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta (VALMO) järjestetään Paimiossa kulloinkin voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Opetuksessa keskeistä on oppilaan kielitaidon kehittäminen sekä valmiuksien antaminen tavalliseen opetukseen siirtymistä varten. Perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään Paimiossa samoissa kouluissa, joissa tarjotaan perusopetusta.

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten opetuksen järjestämisessä huomioidaan mahdollinen koulunkäyntiavustajan tarve.

Perusopetuksen jälkeinen koulutus

Paimiossa on oma lukio, jossa tarvittavista kotouttamistoimenpiteistä päätetään tapauskohtaisesti. Paimiossa sijaitsee myös Livian Maaseutuopisto, jossa järjestetään koulutusta eläinalan ja metsätalouden opetusaloilta. Muut ammatillisen koulutuksen palvelut löytyvät Paimion lähikunnista, mm. Salosta, Kaarinasta ja Turusta.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) on tarkoitettu niille oppijoille, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa ja jotka tarvitsevat valmentavaa koulutusta esimerkiksi suomen kielen vahvistamiseksi.

Maahanmuuttajataustaisille kohdennettua tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta järjestetään Turussa ja Salossa eri oppilaitoksissa.

Paimiossa toimii kansalaisopisto, joka tarjoaa aikuisväestön koulutusta. Kansalaisopistotoimintaa järjestetään elinikäisen oppimisen periaatteella: aikuisille tarjotaan yleissivistävää sekä ammatillisesti täydentävää koulutusta ja lapsille ja nuorille taiteen perusopetusta. Kansalaisopistossa järjestetään myös tarpeen mukaan suomen kielen opetusta maahanmuuttajataustaisille henkilöille.

Sosiaali- ja terveystalot

Paimio kuuluu Varsinais-Suomen hyvinvointialueeseen, jonka vastuulla on sosiaali- ja terveystalot järjestäminen kuntalaisille. Tilapäisen suojelun piirissä olevien sosiaali- ja terveystalot järjestetään sen vastaanottokeskuksen toimesta, johon henkilö on rekisteröitynyt. Poikkeuksena tästä on hammashuolto sekä lastensuojelupalvelut, jotka järjestetään hyvinvointialueella.

Kunnan maahanmuuttopalvelut toimivat yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa koskien maahanmuuttaja-asiakkaiden sosiaali- ja terveystalot ja niihin ohjausta. Rajapintatyöskentely kunnan ja hyvinvointialueen välillä koskien maahanmuuttajataustaisia asiakkaita on tärkeää mm. asiakasryhmän haavoittuvuuden vuoksi.

Työllistäminen

Paimion kaupunki on mukana työllisyysneuvoston kuntakokeilussa, joka on voimassa vuoden 2024 loppuun ja Paimiossa asuvien maahanmuuttajien työllisyyspalvelut on järjestetty sopimuksella Turun kaupungin kanssa. Maahanmuuttajataustaisen työnhakijan alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma tehdään Turun kaupungin työllisyyspalveluissa. Kotouttamissuunnitelman mukaiset palvelut järjestää Turun kaupunki yhdessä Varsinais-Suomen Ely:n kanssa. Työnhakijoille tehdään alkukartoituksen ja kotouttamissuunnitelman lisäksi lain määräämien edellytysten täyttyessä aktivointisuunnitelma tai monialainen työllistymissuunnitelma laadintatilaisuudessa, johon osallistuminen on asiakkaalle velvoittavaa.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään työttömille työnhakijoille, jotka eivät toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi pysty vastaanottamaan kokoaikatyötä tai osallistumaan muihin julkisiin työvoimapalveluihin. Suorituspaikka pyritään etsimään mahdollisuuksien mukaan Paimion alueelta. Työ- ja toimintakeskus Apila järjestää erilaista työtoimintaa sellaisille työttömille henkilöille, joiden katsotaan tarvitsevan erityistä tukea työ- tai koulutuselämäänsä siirtymisessä.

Yrittäjille neuvontaa tarjotaan Turku Science Parkissa, jonka Yrityspalvelupiste Potkuri on erikoistunut aloittavan yrityksen tarvitsemiin palveluihin.

Asuminen

Paimion kaupunki on tehnyt Turun vastaanottokeskuksen kanssa sopimuksen [kuntamallin mukaisesta majoituksesta ja ohjauksesta](#) koskien tilapäisen suojelun piirissä olevien ukrainalaisten majoittamista. Tämän tarkoituksena on mahdollistaa tilapäisen suojelun piirissä olevien henkilöiden majoittuminen siinä kunnassa, jonka alueelle he ovat asettuneet Suomeen saapuessaan. Kuntamallin mukaista majoittamista toteutetaan kunnan ulkopuolisilta yhdistyksiltä, yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä vuokraamissa asunnoissa.

Kuntamallin mukaisessa majoituksessa asuneiden henkilöiden saadessa kotikuntapaikan Paimiosta kuntamallin mukainen majoitus puretaan. Tavoitteena on, että tässä vaiheessa henkilö voi kuitenkin jatkaa asumista samassa asunnossa tekemällä vuokrasopimuksen asunnon omistajan kanssa. Henkilön on mahdollista saada kunnan maahanmuuttopalveluista ohjausta ja neuvontaa koskien mm. vuokrasopimuksen tekoa, sähkö- ja kotivakuutus sopimuksia sekä asumiseen liittyviä etuuksia.

Maahanmuuttaja voi olla esimerkiksi vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain mukaisesti hyvinvointialueen palveluiden piirissä asumistaan koskien. Tällaisten henkilöiden kohdalla kunnan maahanmuuttopalvelut ja hyvinvointialue tekevät yhteistyötä koskien niin henkilön asumiseen liittyviä asioita kuin asumisen ohjaustakin.

Hyvinvointia edistävät palvelut

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden käytössä ovat kaikki Paimion kaupungin kulttuuri-, kirjasto- ja vapaa-aikapalvelut.

Paimiossa järjestetään erilaisia kulttuuritapahtumia, joiden tavoitteena on lisätä paikallistuntemusta, ihmisten vuorovaikutusta, osallisuutta ja suvaitsevaisuutta. Merkittävimmissä kaupungin kulttuurikohteissa opastukset ja esittelyt ovat saatavilla useilla eri kielillä.

Vaski-kirjastojen toteuttama seudullinen yhteistyö tarjoaa Paimion kirjaston asiakkaille koko alueen laajat aineistovalikoimat käyttöön maksutta. Kirjallisuutta on tämän myötä saatavilla lukuisilla eri kielillä. Lisäksi

aineistoa voidaan tilata Paimion kirjastoon Monikielisestä kirjastosta, josta löytyy myös esimerkiksi sanoma- ja aikakauslehtiä verkkolehtinä useista eri maista.

Paimion vapaa-aikapalveluihin sisältyy mm. liikuntapalveluja eri asiakasryhmille, nuorisotalotoimintaa, leirejä, retkiä ja tapahtumia. Lisäksi Paimiossa toimii useita aktiivisia liikunta- ja nuorisoyhdistyksiä, joten harrastemahdollisuudet ovat kaikenikäisille hyvät.

Paimion nuorisopalveluiden tavoitteena on lasten ja nuorten aktivoiminen monipuolisen toiminnan avulla: leirit, retket, kurssit ja muut nuorisotapahtumat. Paimiossa toimii avoin Nuorisotalo Tillintupa, joka tarjoaa perusnuorisotyötä. Nuorten sosiaalisesta vahvistamisesta kunnassa vastaavat erityisnuorisotyö, etsivä nuoristyö sekä nuorten pajatoiminta.

Paimiossa on myös tukioppilastoimintaa ja kaupungissa toimii nuorisoneuvosto.

Pakolaisten vastaanottaminen kuntaan

Paimion kaupungilla on sopimus elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa pakolaisten vastaanottamisesta kuntaan. Vuosittain kuntaan osoitettavat ja sinne itsenäisesti sijoittuneiden pakolaisten määrät sekä kotouttamis- ja peruspalveluihin kohdistuvat tarpeet sovitaan yhdessä Paimion kaupungin sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen välillä.

Tasa-arvon edistäminen ja syrjinnän ehkäiseminen

Suomessa on käytössä valtakunnallinen opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämä [Merkityksellinen Suomessa -toimintaohjelma](#), jonka tarkoituksena on vihapuheen ja rasmin ehkäiseminen ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäminen. Toimintaohjelma toimii runkona tasa-arvon edistämiseksi ja syrjinnän ehkäisylle Paimiossa.

Maahanmuuttajataustaiset sekä tilapäisen suojelun piirissä olevat henkilöt asuvat Paimiossa hajautetusti ja ovat maahanmuuttopalveluiden ohella normaalipalvelujen piirissä. Näillä keinoilla pyritään tukemaan kuntaan kotoutumista ja lisäämään kanssakäymistä kaikkien kuntalaisten kanssa. Keskinäistä yhteisymmärrystä ja kanssakäymistä pyritään lisäämään myös tekemällä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.